

Izhaja
v ponedeljek, sredo
in petek.

Stane mesečno Din 7.—
za inozemstvo Din 20.—.
Posamezna številka
1 Din.

Račun poštno-čkovnega
zavoda štev. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo
in upravištvo:
Celje

Strossmayerjeva ulica 1
pritličje.

Rokopisov ne vračamo.

Ogiasi po tarifu.

Telefon int. štev. 65.

Vodja hrvatskega naroda Stjepan Radić umrl

V sredo je ob 8:55 zvečer umrl v Zagrebu na posledicah zločinskega Račićevega strela dne 20. junija vodja hrvatskega naroda Stjepan Radić v starosti 57 let. Baš v trenutku, ko je združil pod svojim vodstvom cel hrvatski narod: i seljake, i federalistično meščanstvo, i znjnim zvezane hrvatske samostojne demokrate in napredne Slovence i redke pristaše srbijanskih radikalov in demokratov. Doživel je, da je postal že tudi politični vodja velikega dela prečanskih in srbijanskih Srbov. Položaj kakor ga ni dosegel doslej noben jugoslovanski politik. In v tragiki, ki zadene le velike duhove: bil je celo svoje preburno politično življenje bojovník, zidar, sadov svojega dela pa ni doživel. Ni mogel več videti umirjenega, enakopravnega, evropski civiliziranega, močnega jugoslovanskega naroda na čelu Balkana, na častnem mestu med narodi Evrope, pri blagoslovljenemu delu za mirnotvornost in kulturo.

Sam sin kmečke hiše in iz kmečkega naroda je delal skoraj 30 let po raznih potih in z raznimi sredstvi v dveh pravicah: spoznal je, da se njegov narod ne more dvigniti le s političnimi gesli iz ilirske in starčevičanske dobe, temveč tudi s stanovsko politično, kulturno in ekonomsko naobrazbo, vse na podlagi široke, prav slovenske demokracije. V tem spoznanju je ustvaril ob začetku 20. stoletja hrvatski kmečki program in se je boril zanj do svoje smrti.

Tekom svojih študij je spoznal skoraj celo družino slovanskih narodov, kot akademik Čehe in Ruse, kot žurnalist Srbe in Bulgare. Videl je, da zmaga kmetske demokratične misli ne more biti niti sigurna, niti popolna, ako se ista pojavi le pri poedinah slovanskih narodih, samo pri Hrvatih ali Čehih ali koncem koncev kot nujna posledica sedanjega

političnega razvoja tudi pri Rusih. Zato je skušal širiti svoje agrarne ideje povsod, zato je iskal zvez in prijateljev zlasti na Češkem, kjer so kmetje že važni faktor v upravi države in zato je simpatiziral tudi z Bulgarom Stambuljskim, ki se ga edinega da med vsemi Jugoslovani po širokem državnem in agrarnem konceptu primerjati z Radićem.

Naša politična struja v naprednem Slovanstvu se ni vedno strinjala v kljub simpatijam za Radićev kmečki pro-

gram z metodami Radićeve praktične politike, zlasti ne z njegovimi republikanskimi nazori, ker smo smatrali taiste kot veliko nevarnost za obstoj naše nacionalne države, katero smo mi morda najbolj rabili, da se rešimo pred nemškimi in italijanskimi raznarodovanjem. Toda končno smo se zedinili za enaka politična pota in sredstva in smo se podredili z novembarskim dogovorom tudi njegovemu vodstvu v prepričanju, da nam bode izvojeval tudi pravilno in pravično ureditev našega novega doma, naše drage jugoslovenske očetnjave na podlagi duševne in polne državljanske svobode.

Politični zločinec mu je pretrgal nit življenja z zavrtnim strelom. Naše žalovanje za njim je globoko in iskreno: istotako pa je velika tudi naša odločnost, da v čast in veličino njegovega spomina trdno vstrajamo pri obrambi

bi njegove politične zapuščine ter jo v bratski slogi z brati Hrvati vodimo do zmage.

Naše iskreno človeško sožalje velja kruto zadeti Radićevi rodbini, naše narodno sožalje pa sobojevnikom in bratom preko Sotle! Če tudi ne moremo tega sožalja izreči z drugimi vred v imenu večine slovenskega naroda, lahko pa rečemo, da v imenu ne najslabšega njegovega dela. Čast in večna slava Radićevemu spominu!

K smrti Stjepana Radića

Že v sredo ponoči je posnel Radićevo posmrtno masko zagrebški kipar prof. Valdec. Ob 6. uri zjutraj (včeraj) je došla v Radićevo vilo sodna komisija, ki je izvršila sodno obdukcijo in truplo balzamirala. Komisija je obenem dognala, da je bil Radićev napad v Narodni skupščini posredni vzrok Radićeve smrti.

Včeraj popoldne so prenesli Radićevo truplo v Seljački dom (na Zrinjevcu), kjer bode danes in jutri javno izpostavljeno. Tega prvega spreveda z Radićevega doma se je udeležila velika množica ljudi, pravijo da do 15.000, razun gledalcev ob cestah. V sprevodu so bili skupščinski in oblastni poslanci, zagrebški občinski svetniki, akademiki, sokoli in dr. Zagreb je ves črn; včeraj so v znak žalosti zaprli za nekaj ur trgovine in druge

javne lokale (celo kavarne), tako da je bilo mesto popolnoma mrtvo. Sprevod iz Seljačkega doma na Mirogoj je določen za nedeljo 12. avgusta ob 10. uri dopoldne. Sodi se, da se ga bode udeležilo do pol milijona ljudi. Stroške za sprevod nosi zagrebška mestna občina in one oblasti, v katerih ima HSS večino. Ponudeni pogreb na državne stroške je bil odklonjen, istotako udeležba vlade, skupščine in vseh strank, ki v njej danes sodelujejo.

Rodbini Radićevi, vodstvu KDK in koaliciji prihaja na tisoče sožalnih brzojavk. Družini je poslal sožalno brzojavko tudi dr. Korošec kot predsednik ministrskega sveta in ljubljanski oblastni odbor. Ministrski svet je sklenil, da se razobesijo na vseh državnih poslopih po državi črne zastave. Posebej je to odredil še glede

šol prosvetni minister Groš, ker je bil Radić dolgo časa prosvetni minister. V Narodni skupščini je včeraj demokratski podpredsednik Kujundžić izrekel nekaj stavkov Radiću v slovo, na kar je bila seja zaključena.

Poslovni odbor KDK je proglasil povodom smrti Stjepana Radića šesttedensko narodno žalovanje. Prvih 14 dni so odpovedane tudi vse strankine prireditve in manifestacije. Med drugim je odložen kmečki praznik, ki bi se imel vršiti na Krškem polju dne 15. t. m.

Posledic velike nesreče, ki je zadela naš narod vsled tako tragične in zločinske povzročene smrti Stjepana Radića, danes ni lahko doumeti. Posebno Hrvati so užaljeni in razjarjeni v dno duše. Ali bodo v Beogradu to razumeli in izvajali posledice?

Tujci pri nas.

(Dopis.)

Po raznih časnikih je bilo že večkrat čitati o tujcih, ki so zaposleni v podjetjih na Slovenskem, kjer čisto po nepotrebnem odjedajo kruh domačinom.

Vse hvale je vredno, da se močna in ugledna glasila zanimajo za ta nesrečni pojav pri nas. Vendar pa s samimi ugotovitvami ni opravljeno. Treba bo sistematskega dela, statistike, katastra in sploh dobre organizacije, ki se bo kot korporacija bavila s stanjem brezposelnega zasebnega uradništva in kvalificiranega delavstva pri nas.

Takoj v začetku treba ugotoviti, da pametni ljudje ne morejo na to misliti, da bi kazalo izriniti vse tujce iz vseh podjetij. To ne gre. Kajti tu in tam je morda vendar kateri, da za njega ne bi bilo pravega namestnika domačina. Razun tega pa imajo tujci v premnogih naših podjetjih svoj kapital ter imajo seveda tudi pravico, da spravijo v taka podjetja svoje strokovnjake, zlasti še, če imajo nalogo poslovanje nadzorovati in sodelovati kot zaupniki. To je vse v redu. A samo do tu.

Pri nas pa se gode vse druge stvari. Stvari, ki so mogoče drugače le kje v kolonijah. K nam prihajajo čisto tujci, ki ne samo niso premožni in vešč, ampak so celo dostikrat v svoji stroki in na svojem mestu tako slabi, da bi bilo pri nas težko najti kaj takega. Kajti take nezmožne ljudi, bi tovariši že davno diskreditirali in okolica bi jih osmešila in onemogočila. Tujci pa kajpada tudi ne uživajo ugleda, ali drži jih kapital kot svoje eksponente in zaupnike. In vendar so med temi došleci čisto ljudje, ki so jih njih očete, strici in tasti poslali ali naravnost ali pa s posredovanjem dobrih in petičnih prijateljev sem, ker se doma niso mogli obnesti, dočim pri nas na račun domačinov prav dobro uspevajo.

Kakor rečeno se bomo s tem žalostnim pojavom navala nepotrebnih in nezmožnih tujcev ter izrivanja in odpiranja naših moralni bavit organizirano. Tu ne gre namreč samo za eksistenco naših ljudi, ki je radi nepotrebnih tujcev ne morejo najti. Ne gre tu le za izboljšanje življenja naših, ki je sedaj vključno vztrajnemu in dobremu delu v večini zato tako borno, da morejo tujci tem bolje izhajati. Gre za velike reči.

Vsi ti tujci, ki so po naših podjetjih na vodilnih mestih (saj so tehnični ali komercialni ravnatelji, prokuristi, obratovodje, predstojniki oddelkov, mojstri ali kaj sličnega), imajo podjetja v rokah ter jim uravnavajo usodo. Če oni hočejo, podjetje ne uspeva ali pa narobe. Naš narod in tudi naši delničarji so preveč zaverovani v sposobnost tujcev ter so zadovoljni, da jim

njihovo podjetje vrže nekaj dobička. Kolikor pač preostaja od ogromnih režij, med katerimi so plače nerazmerno velika postavka.

Morda se bo kdo čudil, ker sem rekel, da bi tujci znali tudi hoteti, da podjetje ne uspeva. Zakaj pa ne bi? Saj so se že zgodili slučaj, da je inozemska konkurenca po zvijači in ovin-kih spravila v kako naše podjetje svoje zaupnike, ki so delo ovirali in poslovanje sabotirali. In ko so nazadnje vendar vrgli takega gospodarskega špijona na cesto, je bil že bogat, zunaj je dobil za uspešno delo gotovo lepo nagrado, podjetje pa je bilo tako za-voženo in diskreditirano, da ni moglo nikamor več. To je storil tujec, ki se je prej zdel kot strokovnjak, kateremu pod domačim solncem ni bilo para.

So slučaj, in naštejemo jih, če je potrebno, da so pri nas tujci kot »strokovnjaki« pri poslih, ki so se jih še le lotili, ko so prej v svoji domovini bili uganjali že vse poklice ter se bavili z najraznovrstnejšimi nasprotujočimi si deli. In dokazati se da, da niso strokovnjaki, ampak da opravljajo svoj posel prav povprečno ter da se izkaže njihova velika slabost, če nimajo dobrih pomočnikov domačinov. Ti domačini, po svoje dobri delavci, seveda vidijo, kake predstojnike imajo in jih tudi primerno spoštujejo. A na zunaj je pa zadeva le v redu. In to je zasluga — tujega strokovnjaka.

Tujci pri nas so za nas skeleča rana. Posledica njih zaposlitve v podjetjih, pri katerih je vendar skoro povsod tudi kapital naših ljudi in bank, so hude: naši ne dobe zaslužka. Če imajo domačini delo, se jim neprimerno slabše plača kakor tujcem, ker ti so ba-je reveži, ki morajo med tujim ljudstvom v težkih razmerah živeti. Ti tujci tvorijo v podjetju razred zase, ki prezira domačine, sposobnejše doma-če uslužbenca pa namenoma izključuje iz svojega kroga, da bi se jasno videlo, da tujcu nikdo ni enak. Strem-ljenje teh tujcev gre tudi v smer, da sposobnejše domačine izgnusijo iz podjetja bodisi z arogantnim nastopanjem, omalovaževanjem ali pa s suženjskimi plačami. Tako ubijajo samostojnejše in samozavestnejše lju-di, a druge, ki imajo bolj prožno hrbtenico, pa s časom tako preparirajo, da so jim čisto dobrodošlo orodje proti lastnim domačim tovarišem. — Kdor je kedaj delal v takem podjetju, mora potrditi resničnost besed.

To so dejstva, radi katerih trpi vsak naš državljani, bil on Slovenec, Nemec, Madjar ali karsibodi. Ta zadeva pa ima še drugo, narodnopolitično stran:

Ti tujci niso v svojem delokrogu nikoli na podrejenih mestih. Oni vedno vodijo in odločujejo. In ker nobeden ob prihodu v deželo ne zna našega jezika, in ima le redko kateri voljo naučiti se ga, se godi vse okoli njega nemški. Nemški govore oni med seboj, nemški občujejo z nameščenci — marškomu naših se pri tem zopet oglasi pokvarjena nemška žilica — nemške so jim rodbine, na kratko, podjetje izgleda vsaj na pol nemško, pri čemer je sigurno, da ima nemščina prednost in več veljave, ker jo govori »gospoda«, ki kaj pomeni. Radi teh strokovnjakov, med katerimi so ljudje s tako malo prirojene inteligence, da se — kakor včas trde — kraj najboljšje volje ne morejo naučiti našega jezika, govori v gostilni natakopica, v kavarni natakopica, doma gospodar, na kolodvoru uradnik, na cesti stražnik, na pošti telefonistka, vse, prav vse. Radi teh omejenih ljudi mora biti vse nemško, samo da oni, nezmožni in v vsaki drugi civilizirani državi nemogoči, morejo pri nas sijajno eksistirati.

Ti ljudje, treba sploh še dognati, da li jih ne pošiljajo k nam po posebnem priporočilu kake inozemske borbene organizacije — včas v navalu arogance tudi izjavljajo, da jim našega jezika ni treba in da se ga ne bodo učili. Za to je vse interno poslovanje v tvornicah in pisarnah nemško, zato si z vsakim judom v Jugoslaviji dopisujejo nemški, zato silijo tudi velik del naših privrednikov in pridobitnikov — če si ti tega odločno ne prepovedo — z nemško korespondenco, zato preplavljajo brzojavne urade za vsako reč z nemškimi brzojavkami za naše jude, naše delniške družbe ter celo posamezne naše ljudi ter s tem znatno ovirajo promet, ker je jasno, da bi naše uradništvo lažje poslovalo v našem jeziku. Radi teh ljudi, ki so skoro vsi nasprotniki naše države, mora biti vse nemško, ker njihovi strokovnjaški talenti niso toliki, da bi se mogli naučiti jezika, ali je pa njihovo nasprotstvo proti našemu življu in naši deželi toliko, da se ga ne marajo učiti. Koliko je že bilo slučajev, da so taki ljudje ostudno žalili naše z grdimi psovskami. Če drugače ne, vsaj v pijanosti se včas kateri izpozabi.

Proti navalu takih tujcev, ki bi jih

v takih razmerah in na tak način ne hotela in mogla prenesti nobena civilizirana država, so potrebni strogi ukrepi.

Potrebno bi bilo, da se priseljevanje načeloma ustavi, in se pripusti tujec, ki hoče pri nas zaslužiti, samo tedaj, če mu drug tujec napravi mesto.

Tujce, ki se vključno dolgemu bivanju v državi niso naučili jezika, je odpraviti preko meje. To so očitno nezmožni ljudje ali pa naši nasprotniki. Namesto teh si more prizadeti podjetje nabaviti nove, ali če se ti v nekem času primerno ne prilagode razme-ram, morajo iti proč. In za takega tujca ne sme potem več priti nov.

Delniške družbe, ki morajo že itak knjige voditi v državnem jeziku, bi morale opravljati tudi vso korespondenco, ki gre na naslove v naši državi, izključno v našem jeziku. S tem pridejo naši ljudje h kruhu, a podjetjem se prepustijo, da-li še hočejo naprej rediti nepotrebne in neželjene ljudi.

In zlasti bi bilo potrebno, da naši ljudje ne bi začeli graditi podjetij pri dimniku. Take reči ne nastajajo čez noč. Vsaj pol leta prej se že vendar ve, kaj se namerava. In zakaj potem ne bi poslali domačih ljudi kam v tujino, da se izpopolnijo v stroki, če je to še res potrebno. Taki naši ljudje bi potem doma z veseljem delali in za manjši denar ter bi bili najmanj tako zanesljivi, kakor so tujci, ki imajo edini najvišji interes: obogatiti in potem odriniti, če ne celo izgnati, ko je podjetje prišlo na rob propada.

Tista neutemeljena glorijska, ki jo vidimo okoli glav tujcev, mora izginiti. Kdor od blizu gleda, ne verjame v hvalljano sposobnost in nenadomestljivost takih strokovnjakov. Saj statistika s svojimi suhimi številkami pravi, da je med propalimi in slabo uspeva-jočimi podjetji večji odstotek takih, ki jih »vodijo« tujci, kakor takih, kjer delajo in se trudijo domačini.

Priporočljivo bi bilo, da se upravnim odborikom in nadzorstvenim svetnikom podjetij njih nagrade za funkcije nalagajo tu pod zaplato, da se vo-dečim uradnikom da samo del plače, a

Pozivamo vse slovenske in slovanske hišne posestnike v Celju, da razobesijo v viden znak sožalja in spoštovanja napram tragični smrti vodje hrvatskega naroda Stjepana Radića črne zastave!

Olga Maryškova:

ŽIVLJENJE ŽENE

Zapiski Helene Klierove.

18

Kupila sem si vse pesmi Kronskega, ki sem jih poprej čitala posamezno v časopisih. Ni jih baš mnogo, ali kake stvari, kako strašne stvari!

Hotelo se mi je jokati in prvič po mnogih letih se je odzvala v mojem srcu davno pozabljena težnja po Bogu. Ne po tistem iz katekizma in molitvenih knjižic, ampak po nekem mnogo višjem in krasnejšem. Prvikrat sem podvomila, da bi človek zadostoval sam sebi, in gotovost, da ni potreba vere v Boga, da zadostuje moč, živeti smoteno in krasno, gotovost, ki mi je bila doslej opora v vseh težkih trenutkih življenja — se mi že ne zdi tako absolutna.

Zakaj me sili ta nadležni človek, da bi vedno premišljevala o stvareh, ki so mi bile doslej tuje? Zakaj me sili čitati stvari, za katere se poprej niti brigala nisem? Kak interes ima na tem? Saj me niti ne pozna. Doslej nisva niti besede omenila o najinih osebnih razmerah. — Ne vem o njem ničesar. Ko pridem v Prago, bom vprašala Oberländerja po njem. Njegova individualnost je močnejša, njegova izobrazba globlja in obsežnejša nego moja; napisala sem mu že več ko enkrat, da mu nisem enakovreden po-

stivnik. — »Jaz nočem, za Boga, da bi mi bili protivnik, hočem vaše prijateljstvo.« — »Niti kot prijatelj nisem enakovredna. Zakaj si rajši ne izbere te moža?« — »Prijateljstvo z ženo je vedno krasnejše, tembolj z ženo, kakor ste vi.«

To se ne glasi slabo. Ali prijateljstvo? K temu je treba mnogo več nego izmenjavati si pismene nazore. — K temu je predvsem treba poznanja. A midva se ne poznavata.

Počitnice se mi bližajo h koncu. Vladja pojde že v šolo, je treba, vrniti se domov. Ali prej še grem v Prago. Obiščem Oberländerja in rada bi poiskala Kronskega. Mi je to že preveč smešno, da sva midva, ki sva toliko dopisov izmenjala, ki poznavata svoje nazore o najrazličnejših stvareh in ki na sebe tako vzajemno vplivava, da sva si midva pravzaprav tuja.

Kronsky soglaša in predložil mi je, da bi se lahko sešla v Chotkovih nasadih. Ni tam mnogo ljudi v tem času in je to okvir, ki se po njegovem mnenju dobro prilega za tak romantični sestanek. Res — ali ni v tem kos romantike? Četrto leta si piševa in ne slutiva, kako izgledava.

Kako sem radovedna — in kako se veselim! Zakaj?

Danes je teden, odkar sem se vrnila iz Prage.

Teden — a šele danes imam dosti sile, da bi si razjasnila, kaj me je tako razburilo.

Zakaj razburilo?

Zakaj razburilo?

Vzrok je vendar neznan, ni tu pravzaprav niti povoda za neko razburjenje.

Kronsky je oženjen — to je vse.

Kaj na tem?

A vendar še danes pri samem spominu čutim strašno bolelost, kakor bi mi bil s svojim obvestilom razrezal srce na dveje. Obledela sem grozno.

»Kaj vam je?« mu je ušlo iz ust. Zagledal se je vame in meni je bilo v tem trenutku, kakor da bi moja duša naga ležala pred njim na anatomski mizi in jaz bi se sramovala za njene tajnosti.

»Vi niste vedeli, da imam ženo? Preprosto, dobro ženo. In dve hčeri, ki ju obožavam?«

Zajecjala sem nekaj in nezmožna hinavščine, sem se stegnila po klopci kakor ranjen ptič.

Tako je torej!

Oženjen!

To krasno, oduševljeno obličje poljubila druga in jaz ga nikdar ne poljubim.

Te roke, ka same govore, objemajo

drugo in se mene nikdar ne dotaknejo!

Nikdar ne bova sedela drug poleg drugega roko v roki, nikdar si najine oči ne bodo čitale v duši.

Nikdar — nikdar!

Kaka je ta grozna beseda! Zakaj si jo ravno zdaj moram reči, zdaj?

Da zdaj, ko prvič ljubim, nemožno, blazno ljubim ...

Kako mi je dobro, da sem to končno izrazila, da sem našla pogum, pogledati resnici v obraz! — Bo mi laže ...

Ne, ni mi lahko. Hodim kot v vročici, z očmi razširjenimi, z ušnicami izsušenimi. Saj se je zgodilo z menoj? Zakaj baš sedaj — na sklonu moje mladosti? A zakaj je ravno on oženjen?

A vendar ga ljubim. Govorim si v duhu sleherni njegovo besedo. Iz njegovih stavkov sem spleta na sebe graje in z njimi od jutra do večera bičam svojo izmučeno dušo.

Ti si hotela ljubezen?

On ima drugo.

Ti si hotela ljubiti?

Je oženjen.

Hotela si sebe dati v dar.

Je bogat, ni mi tebe treba.

Ali ni rekel sam, da ima ženo, do-bro, ljubečo ženo?

Ni pripovedoval o svoji ljubezni —

ne, o njeni ljubezni, o njeni dolgi, ver-ni ljubezni? O poroki iz ljubezni? O

otrok, ki jih je rodila ljubezen in ki jih vzgojuje ljubezen?

Boks la.

Moški čevlji Din 182-
Moški polčevlji . 169-
Ženski čevlji . 182-
Ženski polčevlji . 169-
Otročji 31-35 . 110-
Otročji 26-30 . 75-
Otročji 22-25 . 56-
Damski ševro . 185-
Damski v barv. . 198-
Damski lak . 199-
Moški izkravine . 154-
Moški izkravine . 163-
Kupite takoj, dokler so
še nizke cene in ogledite
si izložbe ter ogromno
zalogo v veletrgovini

R. STERWECKI, CELJE.

KDK odklanja vsako sodelovanje vlade in njenih prijateljev pri pogrebu. — Glavna govornika na pogrebu Pribičević in dr. Trumbić.

Zagreb, 10. avgusta. Danes je bil Seljački dom odprt za občinstvo, ki že od 6. zjutraj neprestano prihaja k mrtvaškemu odru Stjepana Radića. Od 11.—12.30 se je vršila *seja poslovnega odbora KDK*, na kateri je bilo sklenjeno, da odklanja poslanski klub KDK vse *izraze sožalja vlade, Narodne skupščine in onih strank*, ki še nadalje *sodelujejo v skupščini*. Jutri ob 4. popoldne se bo vršila *seja poslanskega kluba HSS*, ob 6. popoldne pa *komemoracijska seja* poslanskega kluba KDK. Po seji bodo šli poslanci skupno v Seljački dom, da se poslovijo od svojega predsednika. Poslovni

odbor je nadalje razpravljal na svoji današnji seji o organizaciji pogreba in izdelal tozadevni program.

Pred Seljačkim domom bodo govorili pri pogrebu v nedeljo, dne 12. t. m. ob 10. dopoldne predstavniki HSS in v imenu KDK Svetozar Pribičević in dr. Trumbić. Sledili bodo še govori zastopnikov poedinih korporacij in organizacij. Na grobu pa se bo poslovil od Stjepana Radića samo eden njegovih najintimnejših sobojevnikov. Kralja bo zastopal pri pogrebu komandant armije general Matić v Zagrebu.

drugo jemlje za kavicjo za kak polom in da jih oblast še pravi čas prime, če so dostrokovnjačili. Saj davek od svojih dohodkov itak malokdo po pravici plačuje.

Opozoriti pa je treba še na nekaj: Ker so naše oblasti tako popustljive, da sme že vsako strokovnjačiti pri nas, so ti protežiranci postali prav objestni. Začeli so se norčevati s politično oblastjo in inspekcijo dela, ter se rogajo in klevetajo, da se z drobnimi pozornostmi in naklonitvami merodajnim osebam pri oblastih vse doseže. Tu je treba varovati čast naših oblasti v deželi, ki dosedaj niso imele smisla za korupcijo! Pa pogledati vendar kaže, kaj je na takem namigavanju.

Morda vendar le pridejo naši najvišji in najmočnejši činitelji nekoč do prepričanja, da morajo naši ljudje najti doma kruha, če se da najti. Morda le pride dan, ko bodo naše oblasti uvidele, da ne gre, da bi tuji v koloniji Jugoslaviji, kjer je vendar tudi dosti domačega kapitala, zbirali od tega kapitala zasebno premoženje, in nekega lepega dne z njim odšli. Morda postane le že jasno, da ima naša trgovina in vse privredno življenje od nekaj sto izbornih plačanih tujcev malo koristi, ker si svoje potrebščine razun živeža nabavljajo v inozemstvu, dočim si slabo plačani in garajoči tisoči ne morejo sploh ničesar nabaviti. Morda bo tudi komu jasno, zakaj se sedar sklepa tako malo in tako slabo fundiranih zakonov? Kako neki, ko pa naši ljudje delajo za prazen nič ter še sami komaj vegetirajo!

»Tujci pri nas«, to je poglavje, pisano s krvjo. Radi nepotrebnih tujcev zabavlja naš narod na oblasti, radi nepotrebnih tujcev se bori proti sedanjemu redu, radi nepotrebnih tujcev trpi naš delavec in nameščeneec sploh, radi nepotrebnih tujcev je pomanjkanje,

kriza, bolezen in vsaka nevolja, radi nepotrebnih tujcev je pri nas tako malo žive vere v našo državo in tako malo brezpogojne udanosti napram njej, radi nepotrebnih tujcev je v nas tako malo živega ponosa, radi nepotrebnih tujcev, ki jih gledamo kako brez skrbi živijo v razkošju, je pri nas toliko neumestne revolucionarnosti.

Mi, vsaj mi na severu, če že oni bolj na jugu sami ne verujejo v svoje znanje, smo dorasli tako, da ne potrebujemo povsod vodstva tujcev. Mi se moramo odločiti, hočemo li biti v svoji državi prvi v vrsti, ali pa ostati kje v ozadju ter služiti na svoji zemlji kakor služijo bedni kolonijalci zavojevalcem, ki izkoriščajo deželo in narod.

Da ne bi kdo mislil, da imajo te vrste samo namen hujskati! Ne, tujec, ki je potreben in zmožen, bo dobro došel. Vsa druga svojta pa, ki ne more doma uspevati, a tu dobro živi, pa mora ven. Ali pa si naj pri nas išče sebi in svojim zmožnostim primerne dela, kakor ga iščejo naši na Nemškem, Francoskem, kje v Južni Ameriki, Kanadi ali Avstraliji ter jedo grenek kruh.

Protežiranja tujcev in mišljenja, da naš narod, ki je dajal že v bolj neugodnih časih slavne znanstvenike, profesorje, pravnike, generale, ministre, kardinale in druge veličine, sedaj ne bi mogel imeti zmožnejšega uradnika ali boljšega delavca, pa mora biti konec. Kdor ne more drugače misliti, ga naj bo sram!

Delavstvo in uradništvo pa, ki je prizadeto, se bo moralo organizirati. Če na primer kdo pravi, da brez vseh teh privlečenih tujcev ne gre, mora biti »Organizacija zasebnih nameščenec, delavcev in uradnikov« uverjena, da bi šlo.

Le močnatosti je treba.

Domače vesti.

d Zadnjo številko »Nove Dobe« smo morali izdati na dveh straneh, ker je padla na falski daljinovod med Konjicami in Slovensko Bistrico velika smreka ter je prekinila električni tok, ki ga rabimo za stavni stroj. Tok je bil prekinjen od prilično 10. ure predpoldne do čez 5. uro popoldne. V Celju je priključenih na električno omrežje precej obrtniških in industrijskih obratov, ki trpe vsled nenadnih ukinitvev toka prav zdatno škodo. Ali se ne da zasigurati za take slučaje rezerva?

d Časten vzgled bojazljivim in zaspam Celjanom so dali tudi tokrat Zlatčani, kako se lepo javno pokaže narodno žalovanje ob smrti narodnih vodij: v Zalcu namreč skoraj ni hiše brez črne zastave...

d Uspehi naših sokolov v Amsterdamu. Jugosl. sokolski savez v Ljubljani je prejel iz Amsterdama sledečo brzojavko: »V krogih in na konju vodijo Švicarji, na drugem mestu so Čehoslovaki, na tretjem jugoslovanski sokoli. Štukelj je šampijon na krogih.« To je rezultat prvega dne olimpijske telovadbe v Amsterdamu, ki se je pričela v sredo in se zaključila v petek. Te telovadbe se udeležuje 11 držav, vsaka z 8 telovadci. Čehoslovaško in Jugoslavijo zastopajo sokoli. Br. Leon Štukelj je sedaj sodnik na mariborskem okrožnem sodišču.

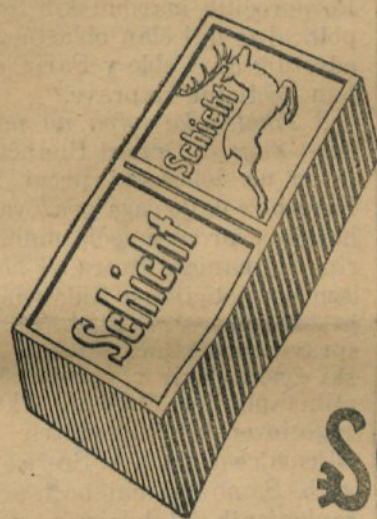
d Drž. realna gimnazija v Celju. Dopolnilni izpiti za prestop iz me-

ščanske šole v gimnazijo bodo dne 28. avgusta, privatni izpiti (če jih ministrstvo dovoli v Celju) dne 28. in 29. avgusta, vsakokrat ob 8. ure dalje. — Razredni izpiti se bodo vršili dne 30. avgusta za 1.—4. razred, dne 31. avgusta za 5.—8. razred. Začetek ob 8. uri. Vpisovanje v 1. razred bo 1. septembra od 8.—12. ure. Učenci naj pridejo v spremstvu staršev ali varuha in prineso šolsko naznanilo in krstni list. Predpisana je starost 10 do 13 let (letniki 1918, 1917, 1916). Vpisovanje dosedanjih in novih učencev v 2. do 4. razred bo 3. septembra od 8. do 12. ure, v 5. do 8. razred dne 4. septembra od 8. do 12. ure. Vsak učenec se mora izkazati z lanskim izpričevalom. Pri vpisu mora plačati učenec 20 Din za fond za zdravstveno zaščito učencev in 30 Din za tintino, tiskovine in dijaško knjižnico. Prispevka za fond za zdravstveno zaščito učencev se oproste oni učenci, ki predložijo pri vpisovanju potrdilo davčnega urada, da so sami ali njih roditelji siromašni po zakonu o takсах. To takso plačujejo tudi privatni učenci.

d Mestna knjižnica je izposodila meseca julija 1212 knjig. Od 1. jan. do 1. avgusta je izposodila 621 članom 10.511 knjig. Knjižnica posluje trikrat na teden in sicer ob četrtkih in sobotah od 6. do 8. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure. Vpiše se lahko vsak, kdor se zadostno legitimira. Vpisnina 5 dinarjev, za dijake, učence in vajence

Lepa Hercegovinka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

3 dinarje. Knjige se izposojujejo na 14 dni.

d Licitacija sadja ob državni cesti. Letošnja sadna letina ob državni cesti v območju celjske gradbene sekcije se bode oddala potom ustmene licitacije, ki se bode vršila na progi Celje-Tepanje dne 16. avgusta 1928 z začetkom ob 8. uri zjutraj pri km 77.420 (razpote okrajne ceste v Ljubčno) in na progi Celje-Vransko dne 17. avgusta 1928 z začetkom ob 8. uri zjutraj pri mostu preko Ložnice pri km 73 državne ceste. Drazba se bode vršila ustmeno za vsaki kilometer posebej v smeri od Celja proti Tepanju oziroma od Celja proti Vranskem. Sadju se bode oddalo na drevesih najvišjemu ponudniku, ki mora plačati takoj ponujeno vsoto in takso po tarif. postavki 81, točka 3 a (to je 1% ponujene vsote), ter se mora s podpisom dražbenih pogojev zavezati, da so ti pogoji za njega obvezni. Dražbeni pogoji so interesentom na vpogled v pisarnah gradbene sekcije v Celju in mestnega magistrata celjskega med uradnimi urami do vključno 17. avgusta 1928.

d V juliju so umrli v Celju: V mestu: Dragica Okrižnik, tri tedne star otrok delavca; Franc Korber, 52 let, kleparski mojster; Alojz Obreza, 83 let, tovarn. delavec v pok. — V javni bolnici: Mali Semprimoznik, 17 let, hči kočarja, Bočna; Marija Roter, 65 let, posestnica, Griže; Franc Hanžič, 37 let, delavec, Sv. Jur ob Taboru; Drago Pertot, 64 let, kamnoseški mojster, Celje; Karol Plešnik, 52 let, dninar, Petrovče; Rok Jug, 78 let, prevžitkar, Okol. Šmarje pri Jelšah; Ja-

nez Ramsak, 36 let, dninar, Šmartno v Rož. dolini; Avgust Breznik, 25 let, lesni manipulant, Levec; Berta Skrbinek, 5 let, hči dninarja, Vojnik; Ivan Gaberšek, 44 let, brezposeln, Okolica Celje; Lucija Polšak, 41 let, kočarica, Drenskorebro; Marija Skrbinek, 4 leta, hči dninarja, Vojnik; Fr. Altenberger, 74 let, Šmartno ob Paki; Jernej Dreo, 19 let, hlapec, Šmartno ob Paki; Luka Horvat, 61 let, najemnik, Gomilsko; Neža Polšak, 27 let, dekla, Braslovče; Ana Robida, 36 let, služkinja, Sv. Kristof; Anton Bračko, 68 let, obč. revež, Konjice; Roza Slatinšek, 15 let, hči posestnika, Radmirje; Ema Bač, 50 let, žena najemnika, Celje okolica; Ivan Prebil, 40 let, posestnik, Trnovlje; Ana Bornekar, 72 let, viničarka, Gabrovnik; Elizabeta Čater, 49 let, prevžitkarica, Celje okolica; Marija Laninšek, 5 let, hči skladiščnika, Sv. Peter v Sav. dolini; Marija Dornik, 42 let, žena posestnika, Sv. Kristof. — Vojni bolnici: Radomir Milojković, 32 let, adm. podporučnik sod. struke. V juliju je torej umrlo v Celju 30 oseb: 3 v mestu, 26 v javni in 1 v vojaški bolnici.

d Nočno lekarniško službo v Celju ima od sobote, dne 11. t. m. do petka, dne 17. t. m. lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

d Gasilno društvo v Celju. Tedensko službo ima od nedelje, dne 12. t. m. do sobote, dne 18. t. m. IV. vod pod poveljstvom g. Bogomira Schlosserja.

d Cavtat - Radičev. Občinski odbor mesteca Cavtat pvd Dubrovnikom je sklenil, da se imenuje Cavtat v počast vodji hrvatskega naroda odslej Radičev.

d Celjsko Olepševalno društvo priredi v nedeljo, dne 2. septembra t. l. popoldne in zvečer veliko ljudsko veselico v mestnem parku, kjer bodeta svirali dve godbi, kjer bo prekrasna umetna razsvetljava in mnogo šotorov najslastnejših jedi in pijač ter še marsikaj drugega, kar razveseljuje človeško srce. Vstopnina bo zelo nizka, vse drugo pa pol zastonj. Toliko za danes; natančnejši program se bo še objavil.

d Stavba mestne stanovanjske hiše v Celju. V sredo so pričeli pri »kroni« s stavbo trinadstropne stanovanjske hiše mestne elektrarne. Hiša bo obsegala 12 stanovanj. Mislamo, da sedaj magistratni gospodje ne zabavljajo več čez nakup tega za Celje res velikega stavbišča.

d Celjska policijska kronika. Radi potepuša so aretirali nekega Rudolfa Puklina, brezposelnega delavca iz Zagorja, srez Zlatar. — Zaprlji so Antonijo Primožič iz Gaberja, ker je osumljena, da je ukradla v Magdalencevi trgovini v Storah Magdalence st. iz odložene suknje denarnico s 750 D. Stariši pravijo, da je nepoboljšljiva in predlagajo, da se odda v prisilno delavnico. — Ujeli so na celjskih ulicah tri Venerine služabnice, neko Angelo Kurnik iz Trbovelj, Marto Zagožen iz Gaberja in Ivano Majšler iz Rogatca. Oddane bodo najprej v bolnišnico, nato pa bodo kaznovane. — Trгоvec g. Jurij Krušič je našel na Miklošičevi ulici srebrni obesek na kovani verižici z dvema medaljončkoma s slikami. — Pri levškem mostu so ujeli postopača Ivana Brezovščka iz Medane pri Gorici. Imel je pri sebi tujo delavsko knjižico.

d Umrli je v Liscah pri Celju posetnik Jakob Košec v starosti 69 let. — V javni bolnici je umrla 8. avgusta Antonija Timpran, perica iz Dobrne, stara 55 let in 9. avgusta 36 let stara Marija Berns, posestnica v Rečici ob Savinji.

d Iz šolske službe. Napredovali so v 3. skupini 2. kategorije gg. Simon Gorišek, učitelj v Št. Jurju ob J. ž., Franc Burdian, učitelj v Vojniku in Franc Kurnik, učitelj v Šoštanjju. — V 4. skupini 2. kateg. je napredoval g. Josip Kincl, učitelj v Slivnici pri Celju.

† Dekan Anton Koblar. V Kranju je umrl mestni župnik in dekan Anton Koblar v starosti 70 let. Udejstvoval se je kot politik (bil je eden od onih redkih duhovnikov, ki se je pridružil zadnji čas kmetosko-demokratski koaliciji) v raznih taborih, nadalje pa kot zelo plodovit zgodovinski pisatelj. V Kranju je župnikoval celih 28 let in je bil kot duhovnik zelo priljubljen med prebivalstvom.

d Sokolsko društvo v Ljutomeru je nameravalo proslaviti svojo 25-letnico v soboto in nedeljo 11. in 12. avgusta. Slavnost je preložena sedaj radi Radičevega pogreba na 14. in 15. avgust.

d Nor hotel na Dobrni misli zgraditi lastni odbor. Upamo, da če bo mogel graditi, ne bo zgradil kake podeželske, slabo opremljene gostilne, temveč hotel, ki bo reprezentiral.

d Prvi jesenski dan imamo danes, na praznik sv. Lovrenca. Tako vsaj trde naši kmetje. Drugi pregovor pravi, da je pričakovati dobro vinsko leto, ako sije solnce na dan sv. Lovrenca.

d Obesil se je na Ptujski gori maturant Franc Friedauer. Izstopil je lani iz bogoslovja in ker ni imel sredstev za nadaljnji študij, je čakal doma na kako službo. Ker se mu ni posrečilo, da bi kaj primernega dobil, se je mlađi fant iz obupa obesil.

Prvi pogoj lepote

je čista, nežna in gladka polt, ki se dosega z uporabo

VESNA CREME

Lekarna PRAUNSPERGER, Zagreb, Starčičev trg 18.

d Ljudje, ki trpe na težkem telesnem odvajanju in jih pri tem mučijo obolenosti debelega črevesa ter preobilica krvi v spodnjem delu telesa, pritisk krvi na možgane, glavobol in utripanje srca, naj popijejo zjutraj in zvečer po četrt kozarca prirodnih grenčič »Franz-Josef«. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se voda »Franz-Josef« uporablja z najboljšim uspehom pred operacijami v trebuhu in za njimi.

d Spas za domačicu je RADION. Pranje rublja joj ne odnosi suviše vremena, imade dakle prilike, da se brine za ostale kućne poslove. Sa Radionom pruža se svakome sredstvo za pranje, kojim se pere bez ikakovog truda i da se rublje ne ošteti.

d Rentniki-rudarji iz Nemčije. Naša vlada je započela razgovore z nemško vlado, da uredi končnoveljavno invalidske rente, penzije in sploh vse podpore, ki pripadajo rudarjem, ki so delali v Nemčiji — po večini v Westfalskem in Porenju — in ki so se preselili v svojo domovino, ko so postali za rudarsko delo nezmožni. Zadeva se uredi sporazumno med obema vlada-ma za preteklost in prihodnost. V to svrhu potrebuje vlada podatke o vseh rudarskih upokojencih in rentnikih, ki stanujejo v kraljevini SHS, in dobivajo penzije ali rente iz Nemčije, dalje o onih, kojim so bile že priznane podpore ukinjene, in slednjič o onih, ki so bili s svojimi tozadevnimi zahtevami zavrnjeni. Navedejo se naj: imena in bivališča, imena rudnikov, pri kojih so bili zaposleni, čas, nosilec zavarovanja, nezgoda, delazmožnost vsled starosti ali bolezni itd. Rudarsko glavarstvo vabi vse prizadete, županstva, župniške urade, delavske korporacije, sploh vsakogar, da mu pošlje potrebne podatke, ki so mu znani, in da opozori prizadete na ta poziv. Slovensko časopisje se prosi, da objavi in ponatisne poziv Rudarskega glavarstva v interesu naših bednih starih rudarjev. Rudarsko glavarstvo mora odposlati svoje poročilo s podatki in predlogi do 25. t. m. na Ministrstvo za šume in rudnike. — Rudarsko glavarstvo za Slovenijo v Ljubljani.

d Pri oblasti imajo mnogo denarja. Po poročilih mariborskih listov je od-potoval te dni član oblastnega odbora, odvetnik dr. Veble v Pariz, da študira tam socialne naprave.

d Tihotapska tolpa na progi Maribor—Zagreb. Organi finančne kontrole so na železniški progi Maribor—Zagreb že dalje časa opazovali, da prihajajo v promet večje množine saharina neznanega izvora. S pomočjo železniške policije na Zidanem mostu se je sedaj posrečilo, tihotapce zalotiti in spraviti pod ključ. Saharin so avstrijski železničarji v varnih skrivališčih vtihotapljali v Maribor, odkoder so ga jugoslovenski železničarji dobavljali odjemalcem zlasti v Brežice in v Zagreb. Samo pri eni branjevki je bilo zaplenjenih 12 kilogramov saharina. V tihotapstvo je bilo zapletenih enajst oseb.

d Lepo počaščenje odličnega vzgojitelja mladine in naroda. Iz Male nedelje pri Ljutomeru nam pišejo: V nedeljo 5. t. m. smo imeli pri nas zopet lepo in pomenljivo slovesnost. Na našem gričku blizu cerkve stoji že nad 30 let spomenik našega nekdanjega dušnega pastirja in zgodovinarja Antona Krempla. Pred dvema letoma smo odkrili tam v bližini spomenik našemu rojaku in narodnemu buditelju dr. Razlagu. Naše malonedeljsko ljudstvo je s tem pokazalo, kako visoko zna ceniti zasluge odličnih mož, bodisi že da so naši rojaki, bodisi da so med nami delovali. Zopet smo letos pokazali čut hvalečnosti enemu take-mu možu, pokojnemu šol. upravitelju Simonu Cvahteju, ki je od leta 1884 do 1920 deloval na naši šoli in vzgojil tekom teh let na stotine in tisoče naših kmetov, obrtnikov, delavcev, pa tudi inteligence, katere je še ogromno številno danes raztresene po vsem svetu. To se je pokazalo minolo nedeljo, ko se je velik del teh njegovih bivših učencev skupno z domačim ljudstvom udeležil odkritja spominske plošče, katero je zbirko med bivšimi učenci pokojnika oskrbel pripravljalni odbor, sestoječ iz vseh štirih županov župnije in z višjim finančnim svetnikom g. Martinom Spindlerjem iz Ljubljane na čelu. Plošča je vzidana na šoli. Cela Mala nedelja je bila že v soboto popoldne vsa v zastavah in cvetju ter zelenju. Od vseh strani so prihajali gostje in v nedeljo zjutraj se je zbrala na našem gričku ogromna množica naroda od blizu in daleč. Vsa ta množica je v veličastnem sprevodu z godbo na čelu, ki je svirala žalostinke, najprej korakala na pokopališče, kjer se je s kratkim nagovorom predsednika pripravljalnega odbora in z izvršitvijo duhovnih obredov poklonila manom pokojnika ob njegovem grobu. Doma-

„Vsi me imajo radi“

pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

či pevski zbor, kateremu so pristopili tudi razni pevci-gostje, je zapel »Vigred«, domača godba je pa odsvirala žalostinko. Po slavnostni maši, katero je služil tudi učenec pokojnika, duhovni svetovalec g. Franc Spindler, se je izvršilo na zelo slovesen način odkritje spominske plošče s kratkimi nagovori predsednika pripravljalnega odbora, predsednika učiteljskega društva za ljutomerski srez g. Karla Mavriča, zastopnika UJU g. šolskega upravitelja Hrena, zastopnika akademске omladine g. Jeršeta ter zastopnika domačinov g. župana Spindlerja iz Radoslavcev. V Društvenem domu se je nato vršilo skupno kosilo, katerega se je udeležilo več sto gostov in med katerim je naš rojak g. šolski upravitelj Franjo Cvetko iz Krčevine pri Mariboru, ki je istotako bivši učenec pokojnika, a je že tudi deloval kot učitelj na naši šoli pod njegovim vodstvom, obujal lepe spomine na blagega pokojnika. Popoldne se je v Društvenem domu izvršila lepa otroška prireditev ob obilnem obisku, nato pa priprosta ljudska zabava. Pri odkritju spominske plošče je vzbujalo pozornost 27 najrevnejših šolskih otrok naše fare, kateri so bili že pred slavnostjo obdarovani s celo obleko in obutvo, kar se je vse nabavilo iz zbirke za spominsko ploščo, katere presežek se je po intencijah blagega pokojnika porabil v ta namen. Čujemo, da je tudi prireditev sama še dala nekaj prebitka, tako da bo mogoče nabaviti obleko in obutev še za nekaj otrok, ki bodo vsem na ta način omogočen obisk šole tudi v zimskem času. Tako vidimo, da niso brez vzroka povdarjali skoraj vsi govorniki ob priliki odkritja spominske plošče, da naše malonedeljsko ljudstvo res zna ceniti zasluge velikih mož in da jim zna pokazati svojo hvaležnost. Nedvomno gre tu tudi velika zasluga našim vrlim kulturnim delavcem, ki neprestano prosvetčajo naše ljudstvo in ga navajajo k dobremu in plemenitemu. Naj bi tako bilo tudi vnaprej in v vedno večji meri!

d Srebrno poroko sta obhajala v torek v Mariboru odvetnik in višji sodni svetnik v pok. g. dr. Anton Mulej in njegova soproga Alma, roj. Baš. Rodoljubni dvojici naše pristrčne častitke!

Hmelj.

HMELJARJEM!

Hmeljarsko društvo je v zadevi polovične voznine za hmeljske obiralce ukrenilo letos sledeče:

1. Dne 23. junija t. l. št. 293 je vprašalo Direkcijo drž. žel. v Ljubljani, ali ostanejo v veljavi tudi za tekoče leto stare legitimacije za obiralce. Direkcija je dne 4. julija t. l. št. 6479/12/28 odgovorila, da bodo morali obiralci letos plačati celo voznino.

2. Društveno vodstvo je dne 9. julija t. l. št. 340 vposlalo Ministrstvu saobračaja dobro utemeljeno prošnjo, da se obiralcem podeli ista ugodnost na železnici, katero so uživali že 24 let. Obenem je poslalo Hm. dr. po en prepis navedene uloge: Ministrstvu poljoprivrede i voda, inšpektorju g. Milošu Stiblerju v Beogradu, velikemu županu v Mariboru, Oblastnemu odboru v Mariboru in Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani s prošnjo, naj priporočajo prošnjo Hm. dr. na merodajnem mestu v ugodno rešitev.

3. Dne 23. julija t. l. št. 377 je društveno vodstvo brzojavilo Ministrstvu saobračaja in Ministrstvu poljoprivrede in prosilo za takojšnjo rešitev prošnje z dne 9. julija t. l.

4. Dne 29. julija t. l. št. 389 je pisalo društveno vodstvo Direkciji drž. žel. v Ljubljani v isti zadevi.

5. Dne 1. avgusta t. l. št. 400/1 je društveno vodstvo brzojavilo poslancu g. Žebotu in dne 4. avgusta t. l. št. 403 g. dr. Korošcu, obema v Beogradu in ju prosilo za pomoč.

Za slučaj torej, da bodo morali obiralci letos plačevati celo voznino, ne zadene krivda Hmeljarskega društva, nego nekoga drugega.

Vodstvo-Hmeljarskega društva za Slovenijo v Zalcu.

Kino.

Mestni kino Celje. Petek 10. avgusta: »Generalni direktor«. Veličasten film iz moderne družbe v 6 dejanjih po znanem romanu Ernesta Kaiserja. V glavnih ulogah sloviti **Albert Bassermann, Alfred Abel**, znan iz vefilma »Metropolis«, **Alexandra Sorina** in **Wilhelm Diegelmann**. Ufa-film, Berlin. — V soboto 11. in nedeljo 12. avgusta zaradi sportne veselice zaprto.

Kiparsko in pozlatarsko delavnico sem otvoril v Celju, Zavodna št. 37 v bivši Jungerjevi hiši.

Izdelujem, popravljam in pozlatim kipe, reljefe, okvire ter sploh cerkvene in pohištvene predmete v lesu, gipsu in kamnu. Sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela ter rezbanje pohištva vseh slogov. C. občinstvu se vlijudno priporočam

Joško Lapuh

Književnost.

k *Slovarček zemljepisnih imen, njih izvir in pomen*. Sestavil Josip Brinar. Založila Goričar & Leskovšek v Celju. Brinarjev »Slovarček« zemljepisnih imen je v Slovincih prva publikacija te vrste ter jo bodo z veseljem pozdravili osobito naši učitelji in dijaki, katerim je knjižica predvsem namenjena. A tudi turisti, ljubitelji prirode in sploh vsi oni, ki se z ljubeznijo razgledujejo po naši domovini, bodo našli v »Slovarčku« nanizano obilico zanimivih razlag naših domačih krajevnih imen, a poleg tega tudi zanimivo zbirko tujih zemljepisnih imen, ki se le po razjasnitvi njih izvira in pomena pravno ožive iz skupine mrtvih nerazumljivih črk v jasno sliko. Na stotine najzanimivejših krajevnih imen nam »Slovarček« poljubno raztolmačuje. Iz obilice zanimivosti glej nekaj zgledov! Iz »Slovarčka« se poučimo, da je na pr. vas Čret (Začret) itd. naseljena na močvirjenem ozemlju, zakaj »čreta« pomeni močviren travnik. Knjižica nas pouči, da je ime »Vojnik« nastalo iz »Hvojnik« (t. j. kraj ob hojčevem gozdu); ali da je ime vasi Volog spojenka iz »v logu«; da je iskati izvir »Grosuplan« v staroslovenski besedi »graslap«, močviren kraj itd., itd. »Slovarček« nam tudi pojasnjuje naša jugoslovenska imena v tujem oblačilu, kakor »Ada-Kale«, »Alibunar«, »Arangjelovac«, »Balkan«, »Kale-megdan«, »Majdanpek«, »Novi-Pazar«, »Palanka«, »Tuzla«, »Vakuf« in drugo. Prvi del »Slovarčka« prinaša vsa zanimivejša imena z ozemlja Srbov, Hrvatov in Slovencev. V drugem delu pa so zbrana zemljepisna imena iz vseh delov sveta. Kako tuje, čisto »kinezarsko« nam na pr. zvene imena: Tong king, Si-kiang, Peking! — A kako se nam zasvita, ko nam »Slovarček« razloži, da pomeni Tong — vzhod, Si — zahod, Pe — sever, King — mesto, Kiang — reka! Ali kaj naj počnemo na pr. z zverženko »Popocatepetl«, dokler ne vemo, da je Aztekom »Popocani« značilo »kaditi se« in »Acpetl« — gora (torej ognjenik)! Kako se nam osvetle »Cor-diliere« šele potem, ko nam »Slovarček« pove, da to špansko ime ni nič drugega kot naše gorsko »sleme« (greben)! Ali pa, da je »Philadelphia« mesto »bratske ljubezni«, to je pribežališče vseh onih, ki jih je verska nestrpnost prisilila, da so zapustili svojo domovino!

Za razlago zemljepisnih imen — kakor jih prinaša »Slovarček« — so se začeli pečati še le v novejšem času, ustvarivši posebno vedo »Aponomastiko«, to je znanost o krajevnih imenih. S tolmačenjem jugoslovenskih zemljepisnih imen so se do sedaj bavili le maloštevilni jezikoslovci (Miklošič, Luka Pintar, dr. Ramovš in dr.), in še te pičle razprave so raztro-

Najcenejša, najboljša in najzdravejša pijača je sodavica, prirejena z orig. angl. sifonsko steklenico SPARKLET.

šene po raznih revijah. Še le Brinarjev »Slovarček« je zbral v celoto ves ta drobiž ter ga izpopolnil z lastnimi razlagami. V »Slovarčku« je sicer navedeno tudi nekaj zemljepisnih imen, ki jim izvir še ni povsem jaseen ter so možne različne razlage. Taka imena naj bi pač vzbujala zanimanje za nadaljno raziskavanje no tem polju, ker »Slovarček« še marsikot reže trdo celino. Na koliko lepih in zanimivih imen še naletimo po naši najbližji okolici, ko nas zanese korak na njive, travnike in gozdove, ki imajo vsa — skoraj vsak svoje značilno ime. Kako blagozvočno nam zvene imena studencev, jarkov in križpotij! Koliko poezije nam diha iz nazivov posameznih dreves, pečin, lazov itd.! Brinarjev »Slovarček« pa bo že v sedanjem svojem obsegu najbolje služil najširšim krogom. Učiteljstvu bo pri pouku omogočal poživljanje suhoparnih geografskih imen; dijaštvu bo služil kot izborni pomožen učbenik zemljepisa; turistom in vsem onim, ki se zanimajo za domovino in tujino, pa bo »Slovarček« odprl globlje poglede v postanek in razvoj zemljepisnih imen.

Dr. L. Pitamic:

Država.

V drugem delu »Države«, v katerem g. Pitamic razpravlja o državnih oblikah, imenuje on one državne oblike absolutne, »kjer je najvišja oblast združena v enem organu, naj si bo to monarh ali pa zbor politično upravljenih državljanov«. Tudi neposredne ali čiste demokracije so mu absolutne, t. j. neomejene. Če so v moderni neposredni demokraciji vsi državljani glede političnih pravic enaki in ravnopravni, ako ima ves narod pravico na najvišjo državno oblast, proti komu je potem ta oblast absolutna, neomejena?

Na strani 75 piše gosp. Pitamic: »Majhne švicarske republike (Uri, Unterwalden, Glarus in Appenzell) niso v isti meri absolutne in neposredne demokracije, kakor so bile staroveške; uradniki se volijo in poleg najvišjega organa, t. j. ljudskega zbora (Landsgemeinde) vršijo še drugi kolegiji (Landrat, Kantonsrat, Grosser Rat) važne kompetence.« Pod staroveškimi državami misli gospod pisatelj na nekatere grške države in Rim, ker na str. 73 piše: »Absolutne in neposredne demokracije so bile nekatere grške države v starem veku, n. pr. Atene v dobi Perikleja, istotako Rim v starejši dobi.« Trditev — da so bile Atene za Perikleja in Rim bolj demokratične, kakor gori našti švicarski kantoni, pobija Pitamic sam v stavku: »Pa tudi v teh državah je veljala enakost samo za polnovredne državljane in ne za vsa ljudi. Sužnji in tuji so bili izločeni pri ljudovladi.«

Res je, da je Periklej uvedel ljudovlado, priporil Atenjanom enakost in svobodo. Ali to je trajalo samo do njegove smrti (429) kakor trdi Aristotel v svoji knjigi »O državnem ustroju Aten«, ki se je našla l. 1921. »Dokler je bil Periklej vodja naroda, bile so ustavne razmere še znosne. No, po njegovi smrti so se znatno poslabšale«, tako piše Aristotel.

Ali je postavljamo uradnikov z zrebanjem boljše kakor z volitvijo? Kaj piše Aristotel o tem v omenjeni knjigi? »Pri zrebanju sodnikov silijo se v ospredje sumljivi elementi namesto pametnih. Periklej je uvedel za sodnike plačo. Od tega časa datira podkupljanje sodnijskih svetov.«

V atenski demokraciji pa ni samo izžrebanje uradnikov veljalo. Za Perikleja so se zares samo strategji volili; ali za Aristotela († 322) so se po njegovi trditvi v omenjeni knjigi volili vsi vojaški uradniki, upravitelj denarja za narodne svečanosti in nadzorniki vodovoda. (Pr. »Die Verfg. v. Athen von Aristoteles«, nemško, Dr. Wentzel.)

Da majhne švicarske republike ne zaostajajo glede demokratizma za staroveškimi, n. pr. za atensko, vidi se najbolj iz teh činjenic:

1. v kantonih Graubünden, Unterwalden in Zug dobivajo moški javne politične pravice in z njimi pristop v narodno skupščino že med letom 17 do 19, v atenski državi pa so se mladeniči po dovršenem 18. letu vpisovali med občane, a še le po 20. letu svoje starosti so imeli vstop v eklezijo (narodno skupščino):

2. po atenski ustavi za časa Aristotela je bil oni od države prodan kot suženj, o katerem je sodnija izrekla sodbo, da ni imel pravice biti zapisan v meščansko listo —, po 44. paragrafu švicarske ustave pa ne sme nobeden kanton svojega državljana izobčiti iz svojega teritorija ali pa mu odvzeti meščanske pravice.

Ali si zamoremo zamisliti večjo neposredno demokracijo, kakor jo imamo v gori omenjenih švicarskih čistih demokracijah, v katerih vsi kantonski državljani že z 17—20. letom razpravljajo v Landsgemeindah ne samo o zakonih, ampak o vseh gospodarskih, šolskih in drugih zadevah, ki se tičejo kantona? Dr. iur. Zeyss ima celo prav, če v svoji knjigi »Die Bundesverfg. d. Schw. Eidg.« trdi, da je Švica najbolj republikanski organizirana republika vseh časov.

Rimska republika »v starejši dobi« (509—366) se ne da nikakor primerjati s švicarskimi čistimi demokracijami, ker v tej starejši dobi je bila rimska republika *patricijska* (aristokratska), v kateri so morali plebejci voditi celo ostro borbo za svojo telesno svobodo proti nečloveškim dolžniškim zakonom, po katerih je mogel upnik prodati dolžnika, ali pa ga učiniti za svojega roba, ali pa celo ubiti, ako ta ni bil v stanju plačati svojega dolga.

Pozneje so se morali plebejci boriti za društveno in politično ravnopravnost. S tem, da jim je bilo l. 366 prepuščeno eno konzulsko mesto, a l. 300 tudi pontifikat in duhovniška služba augurov, se rimska republika še zmiraj ni pretvorila v čisto demokracijo, kakor nam jo predstavljajo gori omenjeni švicarski kantoni. V čisto demokratskih kantonih ne vršijo poleg najvišjega organa, t. j. ljudskega zbora (Landsgemeinde), še drugi kolegiji (Landrat, Kantonsrat, Grosser Rat) važne kompetence. Ustavni ustroj kantonov: Uri, Glarus, Unterwalden, sestoječ iz polkantona Nidwald in Obwald, Appenzell, sestoječ iz polkantona Inner-Rhoden in Aussen-Rhoden je sledeči: Volilci volijo narodno skupščino, ki se v vseh gori imenovanih kantonih imenuje *Landsgemeinde*. Ta vrši zakonodajno oblast in voli zbor, ki ima zakonske osnove za njo pripravljati (»vorberaten«) in se zove v treh kantonih »Landrat«, v Obwaldu »Kantonsrat«, v Appenzellu pa »Grosser Rat«. Iz tega se vidi, da v enem ter istem kantonu ne vršijo poleg Landsgemeinde in Landrata še važne kompetence Kantonsrat in Grosser Rat, ker ta dva kolegija imata v Obwaldu in Appenzellu (v Inner-Rhoden in Aussen-Rhoden) vršiti isto funkcijo kakor Landrat v drugih treh kantonih. Izrazi za zakonske osnove pripravljajoče zборе: Landrat, Kantonsrat in Grosser Rat se rabijo v drugih kantonih za druge zборе; v Baselu na pr. zove se zakonodajna skupščina »Landrat«, v Schwyz-i »Kantonsrat«, v Bernu »Grosser Rat«. Iz tega je razvidno, da se v švicarski zvezi (Schweizerische Eidgenossenschaft) ena ter ista beseda upotrebljava za različne politične oblasti.

V letu 1802 se v Švici ni predložila nobena ustava v narodno glasovanje, ker se v tem letu ni nobena ustava izdelala.

V Švici l. 1798 od francoske direktorijalne vlade oktroirano *centralistično* ustavo je Napoleon I. 19. februarja 1803 nadomestil s t. zv. *mediacijsko akto*, ki je veljala do l. 1814. Po

tej ustavi je Švica zopet postala ono, kar je bila pred letom 1798 — namreč *zveza držav*, in to po *milosti* Napoleona, a ne po kakem narodnem izglasanju. Ko so l. 1802 trije kantoni (Waldstätte: Schwyz, Uri in Unterwalden), ki so razgnali centralno vladno, sklicali nato skupno skupščino za vse kantone, t. zv. »Tagsatzung«, da bi se posvetovali o politični obnovi Švice, jo je Napoleon razpustil, če ravno je on sam bil za federativno urejenje švicarske republike.

Obvezni referendum ne velja v Švici sedaj samo »za ustavodajo v zvezi in v kantonih, v le-teh deloma tudi za zakonodajo«. V kantonu Bernu velja obvezni referendum po ustavi iz leta 1893 za vse zakone in tudi za izdatke preko 500.000 frankov.

(Dalje prihodnjič.)

Emilijan Lilek.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da otvorim v soboto, dne 11. avg., na novo urejeno

mesnico v Zavodni 4

kjer bom prodajal samo prvovrstno meso po zmerni ceni.

Za obilen obisk se najvjudneje priporoča

Ivan Leskovšek
mesarski mojster

Proda se:

lepa viseča svetiljka, velika javorjeva miza, omara za jedila z žičnimi stenami, 2 vinska soda po 50 in 60 litrov, 2 pletenki, več pip in stroj za začepljanje ter več 7/10 stekl. za pivo. Vprašati v upravi.

Deklica iz boljše hiše

sprejme v zelo vestno oskrbo ugledna družina. Pomaga se ji v pouku na klavirju, v francoščini in nemščini. Vprašati v upravi.

Premog iz vseh rudnikov in najboljše vrste dobavlja in dostavlja najcenejše

Franjo Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

Učence

sprejme »Fenix«, Celje, tovarna torbic in kovčegov. 2-2

Iščem dobro inštruktorico

za slovenščino za drugi razred mešč. šole. Vprašati: Hirjan, Medlog 14, pri Joštovem mlinu.

Sodorske pomočnike

sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu Fran Repič, sodar, Ljubljana. 2 Trnovo. 2

Selitve

v mestu in na deželo, strokovno in najceneje potom **spedicije**

Maks Koschier,
Celje, Prešernova ul. 3.

P. n. občinstvu na znanje!

Specijalno izdelovanje vseh vrst finega mehkega in škroblienega moškega perila po meri in dunajskem kroju priporoča c. občinstvu konfekcija moškega perila

R. L. Pajk

Celje, Zavodna št. 37
(bivša Jungerjeva hiša) 52-50

Čeveljčke

10-4s

modne vseh vrst, kakor tudi navadne za zdrave, bolne in pohabljenе noge izdeluje po meri **Anton Zontič**, čevljarški mojster, Celje, Pred grofijo 10.

Sprejema vsakovrstna popravila.

Kroj. šivalni stroj „Singer“

skoro nov, se proda. Celje, Zavodna 58 (pri Romarski hiši).

Lepo stanovanje

obstoječe iz 4 sob, kuhinje in vsemi pritlikinami, v novi zgradbi, se odda v najem. Vprašati pri L. Selišek, krojač, Celje, Vodnikova ul. 1-2

Celjska posojilnica d. d.

Stanje hranilnih vlog nad
Din 65.000.000.—

Stanje glavnice in rezerv nad
Din 8.000.000.—

v Celju

V lastni palači Narodni dom

Sprejema hranilne vloge.
Izvršuje vse denarne, kreditne
in posojilne posle. — Kupuje
in prodaja devize in valute.

Podružnici: Maribor, Šoštanj

Največja zaloga in samoprodaja za naše ceste najpripravljenih

PUCH koles

12 mesecev garancija. Cena od 1600 Din naprej.

A. NEGER, Celje, Gosposka ulica 32.

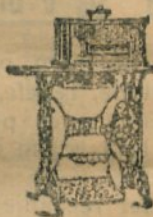
Cene znatno znižane!

in koles znamke „WAFFENRAD“

Vsa kolesa s torpedo-prostotekom in povratno stopalno
delov koles in šivalnih strojev po najnižjih cenah. Popravila
tujih izdelkov strokovnjaško, hitro, dobro in ceno.

Največja reparacijska delavnica.

Vsi stroji so za
vezenje pripravljeni.
POUK v vezenju
ZASTONJ.

Gospodinje!

uporabljajte za čiščenje:

pa keta, linoleja, ples-
kanih tal, pohištva,
šip itd. samo

„KOMET“, tekoči vosek

ki je najizdatnejša, najcenejša in naj-
boljša politura za tla. Čiščenje z njim
je brez truda. Zahtevajte ga v trgo-
vinah ali direktno pri Dragi DARIČ,
25 Celje, Javno skladišče. 46

Izposodite si električni aparat!

Letne obleke

in complete, puloverje, veste, leंबरčke
po najnovejših vzorcih in konkurenčnih
cenah nudi na drobno in debelo
tovarna pletenin MICA KRIŽANIČ, Celje.

13 Polule 4. 35
Prevzema tudi podpletanje nogavic.

Prodaja se hiša

v Gaberju pri Celju s prostornim stano-
vanjem (elektr. luč in vodovod v hiši) z
vel. vrtom, ali se odda v najem s 1. febr.
1929. Pripravna je za kako obrt, ker je v
centrumu štirih tovarnih in zraven vel. sta-
novanjskih hiš. Poizve se pri Jarh Josipu
v Gaberju 129. 10s

**M. Joštov paromlin
Medlog — Celje**

Prodajalna Gosposka ul. 27
Na debelo! Na drobno!

Lastnikom avtomobilov

in vsem cenjenim strankam
vljudno naznanjam, da izdelujem lu-
ksuzne avtokaroserije vseh vrst ter jih
tudi popravljam. Izdelujem tudi tovarne
vozove in kočije vseh vrst ter vsa v
to stroko spadajoča dela.

Za naročila se toplo priporočam
Jože Stajanko, izdelovatelj avtokaroserij
CELJE, Ljubljanska c. 19, (v hiši g. Gregi, kovač).
Postrežba točna. Cene solidne.

Alojz Turnšek,

krojaški mojster,

Celje, Spodnja Hudinja 52

se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih
moških oblek po nizki ceni.

Čisti in popravlja tudi staro obleko.

Gramofoni in plošče

iz tovarne Edison Bell-Penkala Ltd. kakor tudi
plošče „His Master's Voice“ in „Columbia“
katere vodi imenovana tovarna na zalogi, se dobijo
proti gotovini in po zelo ugodnih obrokah pri

Goričar & Leskovšek, Celje

knjigarna in veletrgovina s papirjem,
pisalnimi in risalnimi predmeti.

Inserirajte v „NOVI DOBI“!

Radioaparati Zastonj.

Nemška razpošiljalna tvrdka oddaja v **reklamne svrhe** in zaradi **priporočila**
v **Jugoslavijo** večjo množino svojih **prvovrstnih radio sprejemnih apa-**
ratov do štirisvetilčnega aparata interesentom v njih lastnino.

S tem niso spojene **nikake obveznosti**. Malenkostne stroške (pošiljatev, pako-
vanje itd., itd.) mora plačati prejemnik.

Interesenti naj vpošljejo na **dopisnici** natančen in razločno napisan naslov tvrdki

Radioversand E. Gräb & C. Rottloff, Abtlg. X.
BERLIN N 4, Gartenstr. 100.

Delaj, nabiraj in
hrani, varčevati
se ne brani!

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri
stavbeni in kreditni zadrugi z omeji. zavezo v Gaberju pri Celju

Varčuj v mladosti,
da stradal ne boš
v starosti!

LASTNI DOM

Obrestuje hranilne
vloge po **6 1/2 %**

Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše.
Jamstvo za vloge nad **2.000.000 Din.**

Marljivost, treznost
in varčnost so pred-
pogoj npravnosti!

Pri naložbi zneska do 50 Din se dobi nabiralnik na dom.

Pisarna v Celju Prešernova ulica 6.

Iz malega raste
veliko!

Pupilarnovarni zavod

Južnoštajerska hranilnica Celje

v lastni hiši, CANKARJEVA ULICA ŠTEVILKA 11, nasproti pošti.

Telefon štev. 93.
Brzjav:
JUŽNOŠTAJERSKA

Sprejema vloge in jih obrestuje po kolikor
najvišji obrestni meri. — Rentni davek plačuje
hranilnica sama.

Poštno hrani-
lčni račun
štev. 10.727

Za neomejeno varnost vlog
jamčijo ustanovni kraji:
Gornji grad, Sevnica, Šmarje
pri Jelšah, Šoštanj, Vrnsko
in rezervni zaklad.

Daje hipotekarna posojila in vsakovrstne druge
kredite pod zelo ugodnimi pogoji.

Otvorja tekoči račun za vloge in posojila.

Ustanovljena leta 1889
od okrajev:
Gornji grad, Sevnica, Šmarje
pri Jelšah, Šoštanj, Vrnsko.